

חשבון, בבקשה | ניר קיפניס

פנטזיה כתוכנית עבודה

מתווה טראמפ, שסיכויי התגשמותו קורמים עור וגידים, השיב לנו כבר דבר אחד שאבד לנו אחרי שנתיים של מלחמה: היכולת לחלום - פעולה שבלעדיה לא תיתכן צמיחה כלכלית

והקטנים, ואמור לרצות לייצר את התנאים שיאפשרו למשק לפרוח. במקום זה יש לנו שר אוצר שמה שמסעיר אותו הוא יישוב יהודים בלב עזה.

ניחא לו היה מדובר באדם אפור וחסר דמיון, כזה שלא מסוגל לשוות לנגדו מציאות אחרת, כזו שבה הסחר בין ישראל לשכנותיה פורה. לסמוטריץ' דווקא יש מעוף, יש לו יכולת לחלום - הבעיה היא שכמו הקיצוניים בתומכיו, הוא שעבר אותם לחזון עוועים שבו הציונות היא תנועה שמתפשטת רק לרוחב, לא לעומק או לגובה. כלומר, עסוקה כל העת בהרחבת הגבולות מבלי לטפח יסודות עמוקים שיאפשרו להפוך אותה לגורד שחקים.

הטרגדיה המתמשכת מאז 7 באוקטובר הסלילה רבים מאיתנו לחשוב במונחים כאלה שלא מציעים שום תקווה מלבד מערכה ללא הפסקה - ובינינו, גם ללא מטרה. לרגע הגיע טראמפ, ופתח צוהר שדרכו הפציעה קרן שמש, שלאורה נראינו לרגע קצת מטופשים: גם מי שתבע את ייחוד עזה, גם מי שתבע את הסתלקות נתניהו בכל מחיר.

כדי שרכבת מהירה תצא מגיו דלהי, תעבור דרך ריאר, תעלה מאילת צפונה ותנוע מערבה לקהיר וממנה הלאה אל ארצות המגרב, צריכים להתקיים המון תנאים. חלקם נראים בלתי אפשריים כרגע, בלתי מציאותיים, אבל לשנייה אחת התקיים התנאי היחיד שבלעדיו היא לא תקרה: היכולת לרמיין אותה.

והיה אם תאמרו שהרחקתי לכת ושחופשות החגים שיבשו אצלי את ההיגיון הצרופ - אשיב לכם רק בציטוט חופשי מהסיפה של "אלטנוילנד", החיבור המכונן של הציונות, ובו נפרד המחבר בנימין זאב הרצל מהפנטזיה שכתב על "חברה חדשה" בארץ ישראל, במילים: "כל מעשינו מקורם בחלום". ■■■

אותנו כבר שנתיים, לזהור ככוכב הצפון שבעזרתו מנווטים גם בלילה אפל, ולהזכיר לנו שביטחון הוא חיוני, אבל שהוא אמצעי בלבד - המטרה היא חיים טובים יותר לנו ולצאצאינו.

נדרשנו כאן לפני שבוע לבורסה כמבטאת רחשי לב. אז אומנם הימים שלאחר פרסום מתווה טראמפ היו ברובם ימי חג שבהם לא התקיים מסחר, אבל פה ושם כשהוא כן התקיים, ראינו מה קורה לשוק ברגע שמשנתה הסנטימנט.

לצערנו ראינו בחודשים וביתר שאת בשבועות האחרונים מה קורה כשהמצב הפוך, מה קורה כשהבידוד הבינלאומי סוגר עלינו מכל עבר. לא נאמר שזה השיקול היחיד שצריך להנחות את מקבלי ההחלטות, שהרי אחרת כל אמברגו יסיט את ישראל מדרכה, אבל בואו נודה שהמחנק הזה היה (ועודנו) מאוד לא נעים.

מה שמטריד בסיפור הזה הוא לא רק שברירותו של המצב, שיכול להתהפך מתקוות שלום לאימי המלחמה, אלא גם עמדת מי שהיה אמור להיות אחד הרוחפים בכל הכוח לכיוון של פריצה כלכלית בשם נורמליזציה אזורית. הכוונה היא לשר האוצר בצלאל סמוטריץ'.

שר המלחמה

אין לי בעיה עם עמדתו העקרונית של סמוטריץ'. כלומר יש לי הרבה בעיות, אבל אין לי טענות - זכותו של כל אדם להחזיק בכל דעה, גם אם בעיניי היא חשוכה. הבעיה היא שהאיש הוא שר אוצר.

שר אוצר, בכל ממשלה, אמור לייצג את האינטרס הכלכלי של המדינה, אמור להיות פה לתעשיינים, ליצואנים, לעסקים הגדולים

אליו עם תקווה גדולה ונחלה מפח נפש גדול. היא אף שילמה מחיר דמים יקר. לעומת זאת הכלכלה (בהכללה) פרוחה במשך רוב שנות אוסלו. אלה לא רק מותגים כמו פפסי וטוויטה, מקדונלד'ס ופיצה האט, שהפסיקו את החרם על ישראל, אלא בעיקר אמונה בפוטנציאל שלנו בתור המקום המערבי ביותר בתוך מרחב תיכון מתעורר.

תל אביב אולי אינה ניו יורק, אבל עם כל הכבוד לארכיטקטורה המודרנית של מדינות הנפט, ועם כל הפוטנציאל הקוסמופוליטי של ביירות למשל (בעת שלום כמובן), היא הכי קרובה למנהטן. כלומר, אם וכש תגבר כאן הפעילות הכלכלית הבינלאומית, ישראל תהיה בסיס טוב לכל חברה בינלאומית שתרצה לפקח (יותר) מקרוב על מיזמי האנרגיה, התשתיות, הנדל"ן, המו"פ, המשרה טק וכך הלאה.

כלומר נהיה אחת התחנות החשובות, אם לא החשובה שבהן, על דרך המשי החדשה שתשתרע בין צפון אפריקה לקווקז, בין אירופה לאסיה. רכבת מהודו דרך ערב הסעודית ועד לחיפה? הקמת אי מלאכותי שישמש נמל תעופה בינלאומי, מהעמוסים בעולם, מול חופי תל אביב? ירושלים בתור מרכז שמשלב בין רוח הקודש להייטק? תנו לרמיון להשתולל.

כוכב הצפון

עכשיו ניקח כמה צעדים לאחור ונרסן את הפנטזיה: כל זה לא יקרה ביום אחד, אבל אולי כן יקרה יום אחד. צריך להתגבר על איבה, אימה, חשדנות, רוע וכל סופרלטיב אחר שתמצאו להדביק ליחסים הרעים שלנו עם השכנים, אבל זה חייב להבהב אישם בעתידנו, להבליח באפלה הגדולה שאופפת

דרכם של טורים מודפסים, גם הטור הזה נכתב כמה ימים לפני שהוא פוגש אתכם. רוצה לומר: בשעה שאני מקליד אין לי עדיין מושג היכן עצר המחוג, אם בכלל, בין "אחד הימים הגדולים בתולדות הציוויליזציה", כמו שהתנבא נשיא ארה"ב דונלד טראמפ, לבין "פתיחת שערי הגיהנום" מעל לראש האיוב, כפי שהבטיח לחמאס במקרה של כישולן.

ההימור שלי, אם לסכן בכל זאת כמה ז'יטונים, היא שאולי לא נשמע עדיין משק כנפי ההיסטוריה, אבל בכל זאת החל איזשהו תהליך. עד כאן הימורים פר אקסלנס, אף שנישאר בתחום שיוגרר להלן: "סיכון מחושב למען תוצאה מיוחלת", או במילה עברית שכבר נדמה היה שאבד עליה הכלח: "שלום". בואו ננקה קצת נאיביות מעל השולחן: שלום, כמו שחלמנו עליו במובן של חזון אחרית הימים, לא נראה כאן בקרוב. איש לא יכתת את חרבו לאת ולא את חניתו למזמרה. להפך - זה יהיה שלום קר וחשדני, כזה שלא רק הושג באמצעות חרבות (ברזל!), אלא גם נשמר רק בזכות החנית, כלומר - מאזן אימה. אולי, אם וכשיחלפו מאה שנים נוספות, יהפוך אותו שלום, שדומה יותר להסכם אי-לוחמה, לשלום אמת שניני נינינו יזכו להיות לאורו. הלוואי.

מה שמעניין יותר, בגבולות המנדט של הטור הזה, הוא מה יעשה השלום, או אפילו רק מה שמכונה בשפה הדיפלומטית "צעדים בוני אמון", לכלכלה שלנו.

יש לנו רפרנס מן העבר, שמלמד גם על הפוטנציאל וגם על הסכנות: תהליך השלום, שהחל עם תום האינתיפאדה הראשונה ועזירת מדריד, נמשך לאורך שנות אוסלו והסתיים בשלהי ספטמבר 2000, עם קריסת התהליך אל אינתיפאדה נוספת. מדינת ישראל יצאה

